

GADEBETJENTEN

- et lavtærskeltilbud for udsatte borgere

Gadebetjenten på Vesterbro arbejder efter et koncept, der hedder 'Din betjent'. Det er en arbejds metode, hvor politiet ved en øget tilgængelighed og genkendelighed bringes tættere på borgerne, så de oplever et mere nærværende og engageret politi. Men 'Din betjent' kan også noget helt andet. Det kan være et lavtærskeltilbud for udsatte borgere, som har det svært med kontakten til politiet.

AF RUD ELLEGAARD

Vi kender dem godt. Som betjente møder vi dem på patrulje hver dag. De er ophav til uro og uorden, og vi symptombehandler, men lader dem tilbage i deres kaos. For at lette samvittigheden bilder vi os ind, at det er deres egen skyld. Nogen vil måske spørge, om det i det hele taget er politiets opgave.

Det er manden på bænken, jeg taler om. Den psykisk syge, den hjemløse, stofmisbrugeren, drikkelaget eller dem, der er det hele på en gang. En tilværelse i undtagelsestilstand, hvor vold, afpresning og overgreb er en del af hverdagen. Et kaos, vi andre har svært ved at fatte, selv med mange års erfaring som politimand i tjeneste.

Det er velkendt, at denne gruppe borgere er blandt dem, der oftest udsættes for forbrydelser og overgreb,

og de har af forskellige årsager vanskeligt ved at få del i politiets tryghedspakke. De "rulles" for deres medicin og stoffer, afpreses for deres penge, enten fordi de skylder, eller blot fordi det er nemt. De presses ud af deres bolig, og særligt kvinderne er meget udsatte, de udnyttes seksuelt, og er de påvirkede, aner de ikke, hvad der er overgået dem, når de vågner af rusen. Samtidig har Rådet for Socialt Udsatte dokumenteret, at denne gruppe borgere, som er udsat på alle parametre, også er dem, som er aller mest udsat, når det drejer sig om vold, trusler, afpresning og seksuelle overgreb, og de står ikke i anmelderkøen hos politiet.

Der kan være mange årsager til, at man ikke søger politiet, når man har været udsat for en forbrydelse. Et langt liv i undtagelsestilstand kan få den bedste til at miste troen på sig selv som rettighedsborger, og man

Gaden kan være særdeles rå og brutal. Når man ikke kan låse sin dør eller trække på sit netværk, skal man være stærk for at overleve. Her er det ikke samfundets normale regler, der råder, men den stærkestes ret og jungleloven. Derfor må vi som samfund ikke se stiltiende til, men række ud til de borgere, som ikke selv kan, og opskriften er egentlig meget enkel: Mødet skal være ligeværdigt.

har måske oven i købet dårlige erfaringer eller oplevelser med politiet. Derudover kan stofafhængigheden være en direkte årsag til, at politiet vælges fra, fordi afhængigheden altid kommer først. Men der kan også ligge andre overvejelser bag: 'Det hele bliver måske meget værre, hvis jeg fortæller om det til politiet.'

Det er i princippet lige meget, om det er på Vesterbro i København eller på bænken i en lille by i Vestjylland, det er de samme faktorer, der er i spil. De presses alle steder fra, og de har ingen netværk. De har brændt deres broer og har kun sig selv og gaden tilbage. Den eneste kontakt, de har til samfundet, kan være gennem en gadeplansmedarbejder eller de sociale og sundhedsfaglige lavtærskeltilbud for udsatte og politiet.

Gaden kan være særdeles rå og brutal. Når man ikke kan låse sin dør eller trække på sit netværk, skal man være stærk for at overleve. Her er det ikke samfundets normale regler, der råder, men den stærkestes

ret og jungleloven. Derfor må vi som samfund ikke se stiltiende til, men række ud til de borgere, som ikke selv kan, og opskriften er egentlig meget enkel: Mødet skal være ligeværdigt.

Bevisbyrden er vanskelig at løfte i disse miljøer. Derfor skal opklaring af sagerne ikke være et mål i sig selv, men at stoppe de stærkes overgreb mod de svage. Jeg skal være den første til at sige, at det på trods af relationsarbejde kan være ganske udfordrende, da de dels kan være styret af et massivt stofmisbrug, og dels må vi ikke kompromittere den svage unødigt. Med den viden, man får, kan man skærme den udsatte og give gerningsmanden øget opmærksomhed og om nødvendigt fra anden kant.

Mægling kan være at foretrække frem for den håndhævende metode, fordi den svage skal møde den stærke i miljøet igen, fordi de ikke har andre steder at gå hen. Det er selvfølgelig frustrerende ikke at kunne løse opgaverne efter bogen, men håndtere dem, det skal vi. Den uniformerede tilstedeværelse er i sig selv en konflikt-dæmpende foranstaltning og kan give den trængte et pusterum. Men det kræver, at vi er der.

Det er min erfaring som gadebetjent på Vesterbro, at det godt kan lade sig gøre at hjælpe udsatte borgere, men det forudsætter, at de kender deres politimand. Relationen og tilliden er afgørende for, at man kan gennemføre den fortrolige samtale, hvor den udsatte får forklaret sig uden at skulle være nervøs for konsekvenserne.

Det hjælper ovenikøbet, hvis politimanden anbefales af en gadeplansmedarbejder eller et værested, og det kræver, at politiet er en del af det samlede netværk. Politiet skal levere trygheden og understøtte den sociale indsats, som er så vital for den udsattes muligheder for at komme videre i livet. Uden den understøttende politiindsats overtages gader og væresteder af gangstere, og hvor skal den udsatte så gå hen? Det er Vesterbro-modellen, når den er bedst.

Gadebetjenten kan tilbyde at lytte, give råd og vejledning, skærme den udsatte, konfliktmægle, give gerningsmanden øget opmærksomhed og til sidst strafferetsvejen. Skulle man sætte en varedeklaration på 'Din betjent', kunne den lyde:

'Du må godt brænde mig af, jeg ved, det er svært. Jeg kompromitterer dig ikke, jeg ved, du er bange. Skal vi mødes hos dig, er det i orden med mig.' ■